

rot el descendent autòcton de PŪPULUS, en les seves variants estudiades a POLL. És cert que també en alguns estats hi ha algun cas com el del Prat de Llobregat, on es diu *àbra pól*, però em parlen de variants importades de França i altres llocs, i d'una d'elles l'anomenen *šop*.

DERIV.: El collectiu és *šopáda* ja des de l'Ebre, per tot: «veu aquella *šopáda*», anotat a Benifallet (1923). Dono sencers els topònims recollits: la *šopá el Pasiego*, Canet de Berenguer; la *šopá de Mustieles*, Alberic; la *šopá de Balaguer* (trifini Manuel-Enova-Pobla Llarga, terra de marjal); la *šopá de la 'rmita*, Penagülla; La *šopaéta*, Balones; «la fillola desemboca a la frontera d'esta *šopá* que es veu allà» Demús.

El caràcter general d'-ada en aquest mot i alguns altres ens induiria fins a suposar una evolució arabitzant del sufix -ĒTA, car -āta havia de tenir una kesra o fatha molt oberta, a causa de l'emfàtica t (sonora fortis, que els catalans sentien quasi com -d-). Veg.-ne encara cites de MGadea i EnrValor en AlcM. +Xopina, varietat, pròpia del Baix Segre: «en els Sòts (vora el Segre) s'hi fan *šupines*, *šóps* etc.» (1964); però també col·lectivament, i amb el sentit de 'volves que s'aixequen dels pollanques a la primavera', Almatret (1935).

XOP, II, 'got de cervesa', del fr. *choppe*, i aquest, de l'al. *schoppen* id., pròpiament 'un petricó', de l'al. dial. *schoppen* 'poar, treure (un líquid) del recipient'. □ 1.ª doc.: 1908, Ruyra.

DERIV.: *Xopina* ross., 'mig litre de vi' [DAG.], del fr. *chopine*.

Xop adj., V. *xopar* Xòp, fer ~, V. *xec* *Xopa*, variant de *jupa* (GIPÓ, IV, 504, n. 2) (s'hi poden afegir les cites de 1380 i 1404, donades pels DAG. i AlcM, totes dues de Ribes) *Xopa* (peix), del gall. port. *choupa* (ll. CLŪPĒA), veg. CHOPA (DCEC/DECH) *Xopada* 'pollancreda', V. *xop* I

XOPAR, 'amarar, remullar del tot', probablement d'un verb romànic *EXSUPPARE, derivat del germanollatí SŪPPA 'sopa, bocí de pa amarat', tal com en les llengües romàniques veïnes es diu, amb el mateix sentit, en formes com *ensopar* o *sopar*; de *xopar* es va extreure després l'adjectiu *xop*. □ 1.ª doc.: 1617; *xop*, subst., 1805; adj., 1840.

El banyolí prior de Perpinyà Miquel Agustí li recomana al febrejant tirar-se al llit «posant-vos, an el cap y an els peus, una esponja *xopada* ab vinagre» (*Secrets d'Agricultura*, 193). Ni el verb ni el nom no foren recollits pels lexicògrafs fins a Lacav.¹ (1695), que remet a *mullar*, i aquí diu: «mullar o humectar alg. c. ---; mullar, remullar o *xopar* alguna cosa: aliquid madefacere, perfundere ---; mullar-se, remullar-se o *xopar-se*: madere, madefieri» i «mullat, remullat o *xopa*: madens, madidus, madefactus; mullat, remullat o *xopat* de aygua: aqua perfusus».

Després en el Belv.: «*xopar* tr. banyar, mojar, chapotear, *madedacere*; *xopat*, -ada: *bañadc* ---»; que potser

el va treure del gloss. català anònim de fi S. XVIII, atribuït a Felix Amat, on llegim «vello de Gedeó, tot *xopat* y ple de rozars divins» (*EstRom. I. E. C.* 1916, 174); «*xopar*: mullar repetides vegades alg. c. ab esponja o drap, sense apretar molt», Lab. 1840; «*xopar-se*: mullar-se molt, empaparse de agua o de otro líquid», DAG.

En el català central, avui en dia, *xop* és més viu, i molt corrent, però també se sent el verb. I aquest es troba força sovint en els escriptors: «Un ramat de dufins --- la nostra barca no els feia cap por --- En Vadó S. vingué, tot fregant la sola de l'orla amb una capçana, que *xopava* de tant en tant en una galleda; i, al trobar-me ---: —Us agrada ---?», Ruyra (*Rem de Tre.*, 1903, = *Pinya d. R. II*, 43.5); «--- *xopar* --- una neula, que es desfà en la mullença», Carner; «Un hom sent parlar de la mort ---. Però el seu cor ignora tot això ---; fins que un dia a casa seva es mor una persona amada, i la mort el penetra i el *xopa*, i aleshores s'adona que encara no sabia que la mort fos quelcom de real», Coromines (*Les Llàgrimes de Sant Llorenç* I, cap. 1, § 4, p. 34); «aquella vida qui sembla haver *xopat* tota la saba d'una raça, concentració bullenta --- de cent vides heroïques: Ramon Llull», Alcover (*Art i Lit.*, 1904), 71.4.

Es pot tenir per mot viu, en ús més o menys actiu en tot el territori de la llengua, i a Val. ja el recollí CROS, amb pronúncia *šopár*: «*šopár*: empapar, embeber en sí el humor: como la esponja, el migajón de pan, y cualquier otra cosa que pueda recibir en sí, e incorporar, las cosas líquidas» (1764, p. 296); Sanelo («empapar», 150v1) i Escrig anàlogament. Pertot, si no m'enganyo, el present es pronuncia amb *ó* tancada; i també Arqués dóna fe del present *šopa* en el cat. occid. del Baix Urgell (BDLC VI, 56). També ross.: «la *xupa* dins de l'aygua beneyta y n'arruxa el Banyut», Casponce, *Contes Vallespirencs*, 154 (amb mala graf.: u per o).

En canvi es nota menys extensió, i documentació més tardana, en l'adj. *xop*, tot i que en cat. central ha acabat per ser el membre ufanós i conspicu de la família. Els diccs. més antics, i altres textos de lèxic conservador, en lloc d'això posen l'adj.-participi *xopat*: «—Com va? —Un xic milló. / —Posi's aquest drap *xopat* / y s'hi trobarà aliviat», Pitarra (*Si us plau, Gat. i Si.* I, 24). I fora del Princ. és encara *xopat* el que fa, en general, els oficis de 'xop', com hem vist ja en Lacav. i Belv.; car tampoc en els diccs. val. es troba sinó *xopat* («*šopat*: empapado», Escrig).

La creació de l'adj. *xop* es degué produir en forma semblant a la de *tip*. Així com de *tibar* s'extragué primer el substantiu *tip* («fer-se un *tip* de ---» > *fer-se tip*, *quedar tip*, convertit en adj. *tip*, *tipa*); també des de *xopar* es formaria primer un substantiu postverbal, un *xop*, i després l'adj. *xop*, *xopa*. Com a substantiu ja el recull Belv., però no adj.: «fet un *xop*: loc. que expressa que algú està tot mullat: *hecho una sopa de agua*». És com ho trobem, junt amb *xopat*, en Pitarra: «--- / cassàvam fer 'quí prop / --- / desbordant-se la tormenta / ens ha posat com un *xop*», *El Castell*